

Csúcs a mélyponton – a Kína–EU találkozó utóhatásai

MKI Nézőpont

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Salát Gergely

Lektorálta:

Vass Ágnes

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet weboldalán](#).

2025. augusztus 27.

Salát Gergely, vezető kutató, MKI

CSÚCS A MÉLYPONTON – A KÍNA–EU TALÁLKOZÓ UTÓHATÁSAI

A július végi EU–Kína csúcstalálkozó érdemi eredmények nélkül zárult. A feleknek nem sikerült előrelépniük sem a kereskedelmi, sem a politikai viták rendezésében. A kudarc fő oka, hogy mind az Európai Unió, mind Kína irreális elvárásokkal közelít a másik félhez – sőt, az EU a saját helyzetét is tévesen ítéli meg. A tévképzetek fenntartása akadályozza a kapcsolatok rendezését. Mindkét fél számára fontos lenne, hogy – érdekkülönbségeik azonosítása és tudomásul vétele mellett – pragmatikus alapokra helyezték az együttműködést.

Az Európai Unió elődje, az Európai Gazdasági Közösség és a Kínai Népköztársaság ötven évvel ezelőtt vette fel egymással a diplomáciai kapcsolatot. A kerek évforduló jó alkalmat kínált volna a két fél kapcsolatrendszerének ünneplésére, ám a 2025 júliusában megtartott Kína–EU csúcstalálkozó korántsem ünnepi hangulatban zajlott. A megbeszéléseket feszült légkör jellemezte, és azokon érdemi előrelépés nem történt. A találkozó egyetlen kézzelfogható eredménye egy [közös sajtóközlemény](#) kiadása volt a klímaváltozásról. Emellett az uniós tisztviselők szerint Kína ígéretet tett arra, hogy [felgyorsítja a ritkaföldfémekre](#) és az azokból készült mágnesekre vonatkozó exportengedélyek kiadását, hogy ezzel elejét vegyék az európai autóipar – korábban tapasztalt – ellátási zavarainak. Mindezek fontos részletkérdéseket érintenek, de összességükben igencsak sovány eredménynek számítanak. A találkozó világosan rámutatott a Kína és az Európai Unió közötti kapcsolatok strukturális korlátaira.

ELMARADT A TRUMP-HATÁS

A csúcstalálkozóra rendkívül érzékeny időszakban került sor. Az Egyesült Államok kormánya vámmal és egyéb gazdasági nyomásgyakorló eszközökkel igyekszik átalakítani a nemzetközi rendet, és a globális gazdaság működését saját érdekei szerint próbálja újjászervezni. E lépések nemcsak Kínát, hanem Európát is közvetlenül érintették: Washington mindkét féllel szemben vámkorlátozásokat vezetett be vagy helyezett kilátásba, miközben külpolitikai kapcsolatrendszerét is jelentősen átszervezte. Ez a

változó nemzetközi helyzet elvileg lehetőséget kínált volna arra, hogy Kína és Európa újragondolják kapcsolataikat, s akár összehangolt politikát alakítsanak ki az amerikai törekvésekkel szemben. Egy ilyen stratégiai egyeztetés nemcsak a feszültségek enyhítését szolgálhatta volna kettejük között, hanem mindkét fél alkupozícióját is megerősíthette volna Washington irányában. A gyakorlatban azonban ez a fajta közeledés nem történt meg. Bár sokan arra számítottak, hogy az Egyesült Államok által teremtett új viszonyok új lendületet adhatnak az európai–kínai kapcsolatoknak, valójában ezek inkább tovább romlottak.

Az európai–kínai kapcsolatok romlásáról egy [korábbi elemzésben](#) már részletesebben foglalkoztunk, az azóta eltelt hónapokban a folyamat [tovább zajlott](#). A hanyatlás még a 2010-es évek végén kezdődött, a 2020-as években pedig érezhetően felgyorsult, és a várakozásokkal ellentétben Donald Trump második elnöki győzelme után sem mérséklődött. Bár 2025 tavaszán a felek részéről mutatkozott némi nyitottság a kapcsolatok újraindítására, sem Peking, sem Brüsszel nem tett konkrét ajánlatot vagy érdemi engedményt, így a tapogatózó közeledés hamar elhalt. A kínai elektromos járművekre kivetett európai [vámokról szóló tárgyalások](#) megrekedtek, miközben Kína [exportkorlátozásokat](#) vezetett be egyes ritkaföldfémekre és mágnesekre, amelyek kulcsfontosságúak az európai autóipar számára. A feszültségek további jeleként mindkét fél [kizárta a másik](#) orvosi eszközgyártóit saját közbeszerzési piacáról, Kína pedig dömpingellenes szankciót vetett ki egyes európai [konyhakok](#) behozatalára. A konkrét lépések mellé egyre [élesebb retorika](#) is társult: az EU és Kína vezetői [nyilvánosan](#) egymást tették [felelőssé](#) a kapcsolatok megromlásáért. Ebben az ellenséges hangulatban került sor a július 24-i csúcstalálkozóra.

ROSSZ HELYEN, ROSSZ IDŐBEN

Az időzítés európai szempontból a lehető legkedvezőtlenebb volt. A csúcstalálkozóra mindössze néhány nappal az európai termékekre kilátásba helyezett amerikai védővámok augusztus 1-jére kitűzött bevezetése – vagyis az EU–USA megállapodás határidejének lejárta – előtt került sor, így az európai vezetők figyelme megoszlott: miközben a Pekingben zajló tárgyalásaikra kellett volna koncentrálniuk, kénytelenek voltak fél szemmel a másik frontvonalra figyelni. A transzatlanti kapcsolatok alakulása ugyanis jelentősen befolyásolja Európa mozgásterét Kínával szemben, így az európai fél nem tudott egyértelmű ajánlatokkal előállni a kínai tárgyalásokon, mert az amerikai eredményekre várt.

Hasonló időzítési kényszer Pekinget is érintette: augusztus 12-én járt le az amerikai–kínai kereskedelmi háborút felfüggesztő májusi „tűzszünet” határideje. Kína azonban kedvezőbb pozícióból tárgyalhatott, mivel jó okkal számíthatott arra, hogy ha végleges megállapodás nem születik is, az USA és Kína legalább meghosszabbítja a tűzszünetet az EU–Kína csúcsot követően kezdődő stockholmi tárgyalásokon – az eddigi események ugyanis azt mutatták, hogy az amerikaiak nem merik felvállalni a kemény kínai ellenintézkedések következményeit, így nem fogják visszavezetni az eredeti, 145%-os vámokat.

Peking tárgyalási pozícióját tovább erősítette, hogy július közepén nyilvánosságra kerültek a kínai gazdaság második negyedéves mutatói, amelyek szerint a kínai–amerikai kereskedelmi feszültségek nem rendítették meg komolyan a kínai gazdaságot. Bár az Egyesült Államokba irányuló export valóban visszaesett április és június között, Kína sikeresen kompenzálta ezt alternatív piacokkal, és exportja összességében minden korábbi rekordot megdöntött. Ez az eredmény érezhetően növelte a kínai fél magabiztosságát az európaiakkal folytatott tárgyalásokon is, hiszen a kínai gazdaság jóval ellenállóbbnak bizonyult, mint azt korábban sokan feltételezték. Ezzel az európaiak zsarolási potenciálja is csökkent.

A kínaiak éreztették is erőfölényüket az európai vezetőkkel. Eleve az, hogy a megbeszélést Pekingben tartották, szembement a protokollal, hiszen a legutóbbi ilyen csúcstalálkozóra is Kínában került sor, így a mostani eseménynek Brüsszelben kellett volna megtörténnie. Hszi Csin-ping (Xi Jinping) azonban korábban jelezte, hogy nem hajlandó emiatt Európába utazni. Felmerült, hogy az EU–Kína csúcsot összekötik Hszi májusi [moszkvai látogatásával](#), de az európai vezetők ezt nem tartották elfogadhatónak, és végül belementek abba, hogy ők zárandokoljanak el a kínai fővárosba. A találkozót előzetesen kétnaposra tervezték, az első nap Pekingben a politikai tárgyalások folytak volna, a második napon pedig Hofej (Hefei) városában a gazdasági kapcsolatokról lett volna szó. Az utóbbi rendezvényt azonban lefűjták, így a jubileumi csúcstalálkozó mindössze egy napig tartott. Látványos megalázása volt az európai vezetőknek, Ursula von der Leyennek, António Costának és Kaja Kallasnak, hogy Pekingben a szokásos fekete limuzinok helyett egy [reptéri busz szállította](#) őket.

Ilyen előzmények után nem meglepő, hogy maga a csúcstalálkozó is eredménytelenül zárult. A megbeszéléseket leginkább a süketek párbeszédeként lehet jellemezni: az európai fél ismételtelen előadta [jól ismert követeléseit](#), mindenekelőtt azt, hogy Kína gyakoroljon nyomást Oroszországra az ukrajnai háború lezárása érdekében, valamint, hogy kezdjen valamit a kínai ipar „túlkapacitásainak” problémájával. A

kínai fél ezzel szemben a [megszokott általánosságokat](#) ismételte a szabad kereskedelem, a nyitottság, a protekcionizmus elleni közös fellépés és a multipoláris világrend szükségességéről (vagyis arról, hogy Európának függetlenednie kellene az Egyesült Államoktól). A felek így gyakorlatilag elbeszéltek egymás mellett, és nem tudtak közös nevezőre jutni sem az elvekben, sem a konkrét lépésekben. Jellemző módon a kínai állami média csak szűkszavúan számolt be a jelentőségétől megfosztott találkozóról, és a felek a szokásoktól eltérően nem adtak ki közös nyilatkozatot a találkozó után.

IRREÁLIS ELVÁRÁSOK

A csúcstalálkozó kudarca, valamint a kapcsolatok tartós mélypontra jutása elsősorban abból fakad, hogy a felek irreális elképzeléseket és elvárásokat táplálnak a másikkal – és az Európai Unió önmagával – kapcsolatban is. Az uniós vezetők egyik alapvető tévedése, hogy Kínával szemben egy anakronisztikus szemléletet képviselnek: az EU-t a globális politika egyik domináns szereplőjeként látják, miközben Kína szuperhatalmi státuszát hajlamosak figyelmen kívül hagyni. Ebből fakad az a meggyőződés, hogy az Uniónak lehetősége van az erő pozíciójából tárgyalni Pekinggel – amit gyakran moralizáló, [értékalapú retorika](#) is kísér. Ez a hozzáállás húsz, de akár még tíz évvel ezelőtt is működőképes lehetett, az erőviszonyok átalakulásával azonban mára tarthatatlanná vált. A kínai fél ma már nem hajlandó elfogadni az efféle hangnemet, s nem is tekinti az EU-t olyan partnernek, amely diktálhatná a feltételeket. Az uniós vezetők azonban láthatóan nem hajlandók tudomást venni e változásokról.

Az EU részéről a másik alapvető tévedés abból fakad, hogy globális szintén autonóm szereplőként próbál fellépni, miközben a stratégiai autonómia tényleges feltételei nem állnak fenn. Az elmúlt fél év fejleményei minden korábbinál élesebben mutatták meg, hogy Európa nem képes leválni az Egyesült Államokról: külkapcsolati mozgásterét, geopolitikai pozícióját és biztonságpolitikáját is alapvetően az [amerikai viszonyrendszer](#) határozza meg. Ez a függés nem új keletű, hiszen például az európai Kína-politika az 1950-es évektől kezdve az amerikai irányvonalat követte kisebb-nagyobb fáziskéséssel. Az elmúlt hónapokban azonban ez az alárendeltség különösen szembetűnővé vált. A Trump-adminisztráció keményebb fellépése világossá tette, hogy az európai döntéshozók az amerikai kapcsolatrendszert továbbra is elsődlegesnek tekintik – nem csupán a transzatlanti együttműködés történelmi mélységei miatt, hanem azért is, mert Európa biztonságát továbbra is kizárólag az Egyesült Államok képes garantálni. Ezt a realitást tükrözte a legutóbbi NATO-csúcs is, ahol az európai

országok – Donald Trump követelésére – vállalták katonai kiadásaik jelentős növelését, valamint az időközben megkötött új amerikai–európai [kereskedelmi megállapodás](#) is. Az érdemi stratégiai autonómia hiányában ugyanakkor az EU mozgástere rendkívül korlátozott a Kínával folytatott tárgyalások során – hiszen önálló politikai vagy biztonsági súlya nélkül nem képes hiteles partnerként megjelenni Peking szemében.

ÖNSORSRONTÓ NAIVITÁS

A kínai helyzetértelmezés és stratégiai gondolkodás teljes félreértését tükrözi az az európai követelés, amely Peking és Moszkva kapcsolatának lazítására irányul. Míg az EU az ukrajnai háborút elsősorban morális alapon közelíti meg, addig Kína a konfliktust a [saját geopolitikai érdekei](#) mentén értelmezi. Az orosz–kínai viszony fenntartása és elmélyítése Peking számára elsődleges [stratégiai prioritás](#), különösen annak fényében, hogy az Egyesült Államok már több mint egy évtizede elsősorban Kína, másodsorban Oroszország megfékezését tekinti fő külpolitikai céljának. Ebben az összefüggésben teljesen logikus, hogy Kína és Oroszország egymásra támaszkodva próbálják ellensúlyozni a nyugati nyomást: egyik fél sem engedheti meg magának, hogy stratégiai partner nélkül maradjon a globális szinten továbbra is meghatározó súlyú Egyesült Államokkal és annak kiterjedt szövetségi rendszerével szemben. Ebből következően azt várni, hogy Kína morális megfontolásokból vagy holmi vámcsökkenés reményében feladja Oroszországgal ápolat kapcsolatait, alapvető naivitásra vall. Peking nem fogja stratégiai szövetségését elengedni csupán azért, hogy eleget tegyen a – számára másodlagos – európai elvárásoknak. Azok a diplomáciai törekvések, amelyek erre irányulnak, eleve kudarcra vannak ítélve.

Az Európai Unió azt is elvárja Kínától, hogy hagyjon fel [igazságtalannak](#) tartott kereskedelmi gyakorlataival, és csökkentse ipari túlkapacitásait. A probléma ezzel az, hogy amit Európa [„nem fair” politikaként](#) jellemez, az valójában a kínai iparpolitika és gazdaságstratégia lényege. A kínai állam valóban jelentős támogatásokkal segíti azokat a kínai vállalatokat, amelyek kulcsfontosságú technológiai ágazatokban globális vezető szerepre törekednek. Ez a stratégia a gazdasági modernizáció, a nemzeti önállóság és a hosszú távú növekedés fenntartásának központi eszköze Kína számára. Ebben az értelmezésben a külvilág által [„túlzott kapacitásnak”](#) nevezett jelenség egyszerűen annyit tesz, hogy a kínai vállalatok képesek nagy mennyiségben jó minőségű, olcsó terméket előállítani. Az EU nem hajlandó elfogadni a kínai szubvenciók gyakorlatát, ugyanakkor nem rendelkezik hatékony eszközökkel annak megváltoztatására.

Ráadásul téves az a feltételezés, hogy a kínai vállalatok globális versenyképessége kizárólag az állami támogatásokból fakad. Bár ezek valóban léteznek és fontos szerepet játszanak, a kínai cégek sikere mögött számos egyéb tényező is áll: a méretgazdaságosság, az agresszív és hosszú távú üzleti stratégia, az intenzív K+F beruházások, valamint az ipari és ellátási láncok hatékony integrációja. Azt gondolni, hogy például egy kínai elektromosjármű-gyártó kizárólag az állami szubvencióknak köszönhetően kínál kedvezőbb ár-érték arányú termékeket, mint európai versenytársai, önbecsapás. A valóság inkább az, hogy Európa számos területen hátrányba került az elmúlt évtizedek elkényelmesedése miatt. Az állami támogatások megszüntetése tehát önmagában nem oldaná meg [a versenyképességi különbségek](#) problémáját. Hasonlóan naiv elvárás az is, hogy Kína kész lenne feladni iparfejlesztési stratégiáját néhány európai engedmény – például vámcsökkentés vagy befektetési lehetőségek – fejében. A kínai gazdasági modell jellege miatt az ilyen követelések irreálisak.

KÍNAI TÉVHITEK

Természetesen a kapcsolatok megromlásáért nem csupán az európai fél felelős – Kína részéről is tetten érhetők tartós félreértések és hibás kiindulópontok. Peking sokáig nem ismerte fel az európai–amerikai kapcsolatok mélységét és strukturális jellegét: Európát a valóságnál jóval autonómabb nemzetközi szereplőként kezelte, és komoly erőfeszítéseket tett arra, hogy leválassza az Egyesült Államokról. Bár a kínai stratégiai gondolkodás az elmúlt években realisabb képet kezdett kialakítani az EU korlátairól, Peking továbbra is igyekszik ösztönözni Európát az amerikai függés csökkentésére – holott ez a cél a belátható jövőben aligha realis. Az az elképzelés, hogy az Európai Unió önálló globális politikai-gazdasági pólussá válhat, illuzórikusnak tűnik, és ennek erőltetése kínai részről kudarcra van ítélve.

További problémát jelent, hogy Peking tökéletesen érzéketlen az európaiak Oroszországgal kapcsolatos aggodalmai iránt. A kínai döntéshozók láthatóan nem értik, vagy nem veszik komolyan azokat az egzisztenciális félelmeket, amelyeket az orosz külpolitika és az Ukrajna elleni háború ébresztett a kontinens számos államában. Mindez tovább mélyíti a politikai bizalmatlanságot. A gazdasági és kereskedelempolitikai dimenzióban pedig Kína hajlamos áldozati pozícióba helyezkedni, és a külső kritikákat rendszerint ellenséges, politikailag motivált [támadásként](#) értelmezni. Ez azonban nem mindig indokolt, különösen annak

fényében, hogy a kínai gazdaságpolitika valóban tartalmaz olyan elemeket, amelyek indokoltá teszik az európai kifogásokat. Miközben Peking érzékenyen reagál, ha más országok hasonló eszközöket vetnek be vele szemben, saját gyakorlatának kritikája esetén sokkal kisebb nyitottságot mutat.

PIROS-SÁRGA-ZÖLD

Az Európai Unió Kína-politikájának hivatalos alapját egy 2019-ben elfogadott [uniós dokumentum](#) jelöli ki, amely szerint Kína egyszerre tekintendő együttműködő partnernek, gazdasági versenytársnak és rendszerszintű riválisnak. A megközelítés elvileg árnyalt, a gyakorlatban azonban komoly problémákat vet fel: a három kategória nem különül el világosan, alkalmazásuk következetlen, és ez ellehetetleníti egy koherens és kiszámítható Kína-stratégia kialakítását. Találón fogalmazott a Kínai Népköztársaság EU-hoz akkreditált nagykövete, amikor megjegyezte: ez a megközelítés olyan, mint egy [közlekedési lámpa](#), amelyen egyszerre világít a zöld, a sárga és a piros jelzés. Egy ilyen rendszer nem segít a tájékozódásban, hanem inkább zavart és konfliktusokat generál.

Az EU számára hasznos lehetne más országok – különösen a közepes hatalmak – Kína-stratégiájának tanulmányozása. Az ausztrál–kínai kapcsolatok az elmúlt években például látványos javuláson mentek keresztül, egy korábbi diplomáciai mélypontot követően. Ennek kulcsa az Anthony Albanese vezette ausztrál kormány kiegyensúlyozott megközelítése volt, amely egyértelműen [kimondja](#): „vállalni kell a konfliktusokat ott, ahol muszáj, és együtt kell működni ott, ahol az lehetséges”. Ezzel szemben az Európai Unió jelenlegi gyakorlata gyakran éppen az ellenkezőjét valósítja meg: konfliktust vállal ott is, ahol nem feltétlenül szükséges, és elmulasztja az együttműködést ott is, ahol lenne rá lehetőség. Ez a stratégiai következetlenség nemcsak a pekingi csúcstalálkozóhoz hasonló diplomáciai kudarcokat eredményez, hanem hozzájárulhat az EU további eljelentéktelenedéséhez is.